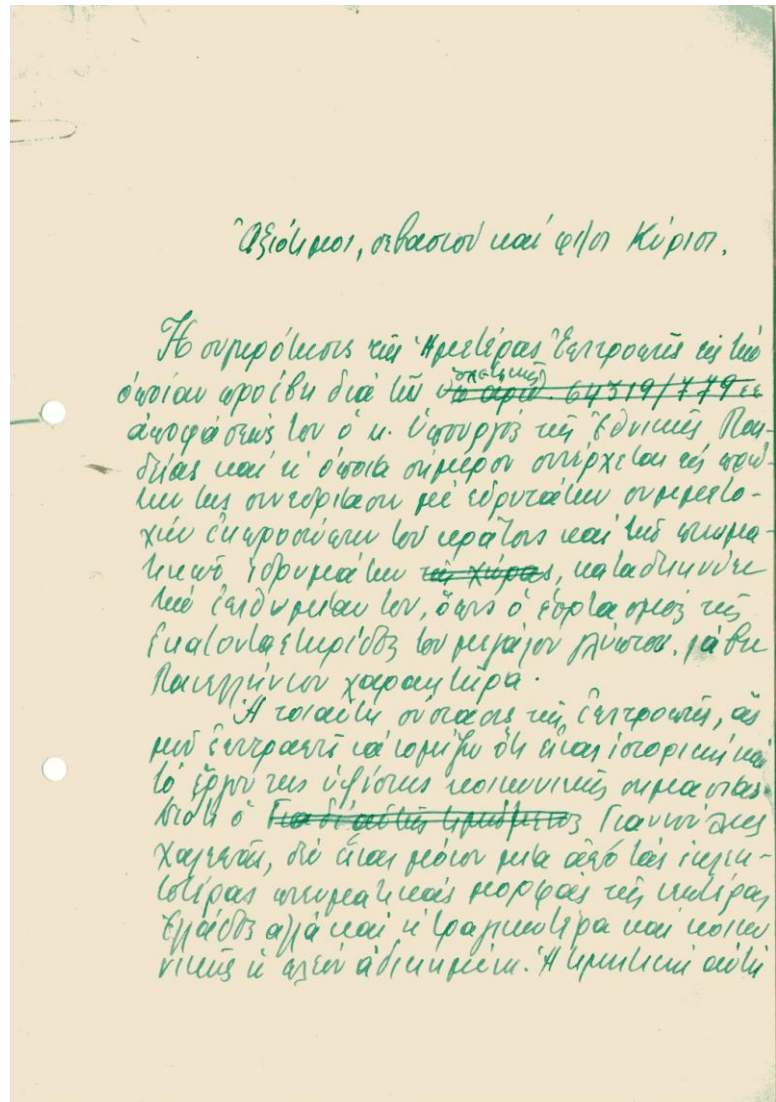

Εισήγηση του Στρατή Δούκα
στην Επιτροπή που συγκροτήθηκε με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας
για τον εορτασμό των εκατό χρόνων από τη γέννηση του Γιαννούλη Χαλεπά.
Ο Δούκας πρότεινε την οργάνωση εκδηλώσεων και διαφόρων δράσεων,
καθώς και την περισυλλογή και φύλαξη των έργων του στην Εθνική Πινακοθήκη.
Ορισμένες από τις προτάσεις του υλοποιήθηκαν αργότερα,
όπως η τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας στο σπίτι της οδού Δαφνομήλη 35
και η μετατροπή του πατρικού σπιτιού του στην Τήνο σε μουσείο.

Αξιότιμοι, σεβαστοί και φίλοι
Κύριοι

Η συγκρότησις της Ημετέρας
Επιτροπής εις την οποίαν προέβη
διά της σχετικής ε.ε. αποφάσεώς
του ο κ. υπουργός της Εθνικής
Παιδείας και η οποία σήμερον
συνέρχεται εις πρώτην της
συνεδρίασιν με ευρυτάτην
συμμετοχήν εκπροσώπων του
κράτους και των πνευματικών
ιδρυμάτων της χώρας, καταδεικνύει
την επιθυμίαν του όπως ο
εορτασμός της εκατονταετηρίδος
του μεγάλου γλύπτου λάβει
Πανελλήνιον χαρακτήρα.

Η τοιαύτη σύστασις της
επιτροπής, ας μου επιτραπή να
νομίζω ότι είναι ιστορική και το
έργον της υψίστης κοινωνικής
σημασίας. Διότι ο Γιαννούλης
Χαλεπάς δεν είναι μόνον μια από
τας εκλεκτοτέρας πνευματικάς
μορφάς της νεωτέρας Ελλάδος,
αλλά και η τραγικωτέρα και
κοινωνικώς η πλέον αδικημένη.
Η τιμητική αυτή

της εκατονταετηρίδος του, θα ήρμοζε να τιμηθούν η μεν πρώτη με μίαν μετάβασιν αντιπροσωπείας εις τον Πύργον, εκεί που πρωτοείδε το φως, και τον εντοιχισμόν αν αυτό καταστεί δυνατόν μιας αναμνηστικής πλακός εις τον πατρικόν του οίκον, ομιλίας και λοιπάς τιμητικές εκδηλώσεις με την φροντίδα των τοπικών παραγόντων σωματείων και οργανώσεων, και η δευτέρα με μίαν παλλαϊκὴν επιμνημόσυνον τελετὴν εις τον τάφον του. Εἰς το μεταξύ των δύο τούτων ημερομηνιών, δεκαπενθήμερον περίπου διάστημα, θα εδίδετο η αφορμὴ εις τον ημερήσιον και περιοδικόν τύπον καθώς και την Ελληνικὴν Ραδιοφωνίαν να αναφερθῇ εις την προσωπικότητα του τιμωμένου και το ἔργον του, εις δε την Εθνικὴν Πινακοθήκην, ἥτις προηγήθη εις τας τιμητικὰς αὐτὰς εκδηλώσεις με την πρωτοβουλίαν της να παρουσιάσῃ ἓνα αρκετὰ αντιπροσωπευτικόν μέρος και των δύο περιόδων του ἔργου του, να καταστή το προσκύνημα ὄχι μόνον των [...] φιλοτέχνων ἀλλὰ και των ευρυτάτων μαζῶν του λαοῦ.

III

καὶ ἐκείνη τὴν ἐποχὴν, δὲ ἔργον καὶ ἐπιμνημό-
συνον ἀπὸ τῆς μεμνημένης ἀντιπροσω-
πείας ἐπὶ τὸν Πύργον, ἐκεῖ ἀπὸ ἀποστολῆς τοῦ
ἐν τοῖς ἐντοιχισμοῖς αὐτοῦ κατεστῆκεν
ἡ ἀναμνηστικὴ ἀγαθὴ καὶ τὸ ἀποδοτικὸν
ὅσον, ὁμοίως καὶ ἰσοδύναμος ἐπὶ
τῶν μετὰ τὴν φροντίδα τοῦ λαοῦ παραγόντων
συμμετεχόντων καὶ ὁργανωθέντων, καὶ ἡ διὰ τὴν
μεμνημένην ἀγαθὴν ἐπιμνημόσυνον τελετὴν
εἰς τὸν τάφον του. Εἰς τὸ περὶ τῆς δύο τούτων
ἐπιμνημόσυνων, διεσπασμένην ἀπὸ τῆς
διαστήσεως, δὲ ἰσοδύναμος ἀφορμὴ εἰς
τὸν ὑμετέρου καὶ ἀποδοτικὸν τῶν κα-
τὰ καὶ τὸν ὁμιλικὸν ῥαδιοφωνικὸν καὶ
ἀναφορὰς εἰς τὴν ἀποδοτικὴν τοῦ ἔργου
μεμνημένη καὶ τὸ ἔργον του, καὶ ἡ τὸν ὁμιλικὸν
ἀναφορὰν ὑπὲρ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐπιμνη-
μοσύνης ἐπὶ τῶν ἐντοιχισμοῖς μετὰ τὴν ἀποδο-
τικὴν καὶ ἀποδοτικὴν εἰς τὸν ἀποδοτικὸν
ἔργον του, καὶ ἐπὶ τὴν ἀποδοτικὴν ὅ-
σον μετὰ τὴν ἀποδοτικὴν ἀποδοτικὴν
ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποδοτικὴν μετὰ τὸν ἔργον.

Διά την πλήρη επιτυχίαν όμως
αυτής της απαρχής – και η απαρχή
είναι το ήμισυ του παντός – ας μου
επιτραπή να προτείνω την
συμπλήρωσιν της επιτροπής με την
συμμετοχή του προέδρου του
σωματείου των Ελλήνων
τεχνοκριτών καθηγητού κ.
Ευαγγελίδου, που η συμμετοχή του
είναι απαραίτητος και η παράλειψίς
του, πιθανότατα να οφείλεται εις
παραδρομήν.

Καθ' όλην την λοιπήν
περίοδον και μέχρι τέλους του
έτους νομίζω ότι θα ηδύναντο να
ακολουθήσουν αι εξής τιμητικάί
εκδηλώσεις, καταμερίζομένου του
έργου εις μικράς υποεπιτροπάς
1^{ov} μιας υπό την προεδρίαν του
εκπροσώπου του Δήμου Αθηναίων
και με συμμετοχήν του
εκπροσώπου της αδελφότητος
Τηνίων κ.λ. θα ήτο ίσως δυνατόν
να αναλάβη την δαπάνην, φροντίδα
κατασκευής και εντοιχισμού μιας
αναμνηστικής πλάκας εις τον
παλαιόν αθηναϊκόν οίκον της οδοῦ
Μαυρομιχάλη αρ. 8, όπου ηργάσθη
την «Κοιμωμένην» και τα
περισσότερα έργα της πρώτης
περιόδου – εφ' όσον τούτο
κατωρθούτο βέβαια με την

IV

καὶ τὴν ἀποτυχίαν ὅπως αὐτὴν καὶ ἀπαρχὴν —
καὶ ἡ ἀπαρχὴ εἶναι τὸ ἕμισυ τοῦ παντός — αἱ
μεν ἐπιτραπὴ καὶ ἐπιτροπὴ καὶ συμπλήρωσις τοῦ
σωματείου μετὰ τὸν ἀποστόλῃ καὶ ἐπιτροπῇ τοῦ σω-
ματείου καὶ ἐγγύῃ τοῦ τεχνολογικοῦ καὶ τοῦ καὶ
κ. Εὐαγγελίδου, ὅτι ἡ συμμετοχὴ τοῦ εἴμαι ἀ-
παραίτητος καὶ ἡ παράλειψίς του, πιθανότατα
ἐξ οὗ ἐκτελεσθῇ ἐξ ἀπαραδρομῆς.

Καθ' ὅλην τὴν λοιπὴν ἀποδοτὴν καὶ με-
χρὶ τέλος τοῦ ἐτους νομίζω ὅτι θὰ ἡδύναντο καὶ
ἀκολουθήσουσι αἱ ἐξῆς τιμητικαὶ ἐκδηλώσεις,
καταμερίζομένου τοῦ ἔργου ἐν μικραῖς ὑπο-
επιτροπαῖς.

1^{ov} μετὰ τὸν καὶ ἀποδοτὴν τοῦ ἐκπροσώπου
τοῦ δήμου ἀθηναίων, καὶ συμμετοχῇ τοῦ ἐκ-
προσώπου τῆς ἀδελφότητος τινίων κ.λ. θὰ ἦτο
ἰσχυρὸν δυνατὸν καὶ ἀναγκαῖον καὶ δαπάνην, φροντί-
δα κατασκευῆς καὶ ἐντοιχισμοῦ μετὰ τὴν
κατασκευὴν ἀναμνηστικῆς πλάκας ἐν τῷ
παλαιῷ αθηναϊκῷ οἴκῳ τῆς οδοῦ μαυρομιχα-
λῆ αρ. 8, ὅπου ἐργάσθη τὴν «κοιμωμένην» καὶ
τὰ περισσοτέρᾳ ἔργα τῆς πρώτης περιόδου —
εφ' ὅσον τούτο κατωρθούτο βέβαια μετὰ τὴν

συγκατάθεσιν του σημερινού
ιδικτήτου του κ. Γ. Κωνσταντινίδου
και μιας δευτέρας εις τον οίκον του
ανεψιού του εις την οδόν
Δαφνομήλη, όπου έζησε τα
τελευταία του έτη και απέθανεν.
Η ίδια υπό την προεδρίαν του
εκπροσώπου του Δήμου Αθηναίων
επιτροπή θα έπρεπε να μεριμνήση
διά την παραχώρησιν οριστικού
τάφου εις εκείνον που ετίμησεν όσο
κανείς τον χώρο των νεκρών καθ'
όσον ο σημερινός του τάφος,
παρότι βρίσκεται σιμά και πίσω
από την «Κοιμωμένην» τυγχάνει
εντελώς ακατάλληλος,
φιλοξενούμενος κατά το ήμισυ από
τον δρόμο και κατά το ήμισυ από
ξένον τάφον. Ακόμη η ίδια
επιτροπή θα ηδύνατο να επισπεύσει
την μελέτην και την εκτέλεσιν του
έργου προστασίας της
«Κοιμωμένης», το οποίον έχει ήδη
υπ' όψιν του ο Δήμος.

2^{ov} επιτροπής δημοσίου
εορτασμού της εκατονταετηρίδος
δι' ομιλιών, εις ένα από τα
κεντρικά θέατρα. Νομίζω επίσης
ότι, αν δεν ήταν δυνατόν να
επαναληφθή η τιμητική διάκρισις
εις τον Σολωμόν που η μορφή του
περιελήφθη εις τας εκδόσεις
χαρτονομισμάτων, να περι

V

συμμετάθεσιν του σημερινού ιδικτήτου της κ.
Γ. Κωνσταντινίδου - και μιας δευτέρας εις τον
οίκον του ανεψιού του εις την οδόν Δαφνομήλη,
όπου έζησε τα τελευταία του έτη και απέθανεν.
Η ίδια υπό την προεδρίαν του εκπροσώπου του
Δήμου Αθηναίων επιτροπή θα έπρεπε να μεριμνήση
διά την παραχώρησιν οριστικού τάφου εις
εκείνον που ετίμησεν όσο κανείς τον χώρο των
νεκρών καθ' όσον ο σημερινός του τάφος,
παρότι βρίσκεται σιμά και πίσω από την «Κοιμω-
μένην» τυγχάνει εντελώς ακατάλληλος, φιλοξε-
νούμενος κατά το ήμισυ από τον δρόμο και κα-
τά το ήμισυ από ξένον τάφον. Ακόμη η ίδια
επιτροπή θα ηδύνατο να επισπεύσει την μελέτην
και την εκτέλεσιν του έργου προστασίας της
«Κοιμωμένης», το οποίον έχει ήδη υπ' όψιν του
ο Δήμος.

2^α επιτροπής δημοσίου εορτασμού της
εκατονταετηρίδος δι' ομιλιών, εις ένα από τα
κεντρικά θέατρα. Νομίζω επίσης ότι, αν δεν
ήταν δυνατόν να επαναληφθή η τιμητική διάκρι-
σις εις τον Σολωμόν που η μορφή του περιε-
λήφθη εις τας εκδόσεις χαρτονομισμάτων, να περι

ελαμβάνετο τουλάχιστον με την
ευκαιρίαν των εορτών των
εκατονταχρόνων του εις τας σειράς
εκδόσεων των γραμματοσήμων.

Είναι καιρός πλέον μετά τας
παλαιάς να αρχίσουν να τιμούνται
και αι νέαι πνευματικάί μας δόξαι.

Πέραν όμως τούτων των τιμητικών εκδηλώσεων εναπόκειται εις την επιτροπήν έργον σημαντικότερον. Δυστυχώς όμως, δι' αυτό απαιτούνται δαπάναι. Δεν γνωρίζω κατά πόσον θα ήτο δυνατόν η σύστασις μιας οικονομικής επιτροπής υπό την προεδρίαν φερ' ειπείν του διοικητού της Τραπεζής της Ελλάδος κ. Μαντζαβίνου, εις την ηγεμονικήν γενναιοδωρίαν του οποίου πολλά χρεωστεί η υπόθεσις Χαλεπά, την συμμετοχήν του προέδρου της εταιρίας φιλοτέχνων κ. Σισιλιάνου, του προέδρου της Περιηγητικής λέσχης, του προέδρου του Ιερού Ιδρύματος της Ευαγγελιστρίας της Τήνου με έργον της την διενέργειαν πανελληνίου εράνου διά τους εξής επείγοντας σκοπούς:

α) την υποβοήθησιν της περισυλλογής και κατασφάλισεως του καταλοίπου έργου του από την Εθνικήν Πινακοθήκην.

εμφανίζω το παχισμό με τις ελκυστικές και ερω-
τικές μου ιδιότητες έχοντας τον ελκυστικό χαρακτήρα
που προέρχεται από την. Είμαι ικανός να κάνω με
την μουσική να αρχίσουν να λυγίζουν και οι
ύστερ εμπιστευτικοί μου φίλοι.

[illegible]

α) την ενδοειδίση της προουρορικής και
μεταουρορικής του μεταβολισμού των
αμινοξέων εντός του οργανισμού.

β) διά την υπεύθυνον προώθησιν
 υπό της ιδίας μιας διεθνούς
 προβολής του έργου του, διά της
 εκδόσεως ειδικού λευκώματος των
 αντιπροσωπευτικότερων γλυπτών
 και σχεδίων του, συντόμως
 προλογισμένον εις δύο ή τρεις
 κυριωτέρας γλώσσας, ή ακόμη και
 εκθέσεώς των εις το εξωτερικόν
 γ) την εκτέλεσιν και αναστήλωσιν
 της προτομής του, που την
 κατεσκεύασεν και την προώρισεν ο
 ίδιος διά τον τάφον του.
 δ) την εκτέλεσιν εις μάρμαρον και
 τοποθέτησιν της «αφυπνιζομένης»
 του, όπως την αποκαλούσεν ο ίδιος,
 εις την είσοδον του Εθνικού κήπου,
 που ήτο η διακαής επιθυμία του.
 ε) την αγοράν του πατρικού του
 οίκου εις Τήνον και την
 μετατροπήν του εις Μουσείον.

VII

β) δια' της υπεύθυνης προώθησιν
 μιας διεθνούς προβολής του έργου του, δια' της
 εκδόσεως ειδικού λευκώματος των αντιπροσω-
 πευτικότερων γλυπτών και σχεδίων του, συντό-
 μως, προλογισμένον εις δύο ή τρεις κυριωτέρας
 γλώσσας, ή ακόμη και εκθέσεώς των εις το
 εξωτερικόν
 γ) δια' την εκτέλεσιν και αναστήλωσιν της προτο-
 μής του, που την κατεσκεύασεν και την προώ-
 ρισεν ο ίδιος διά τον τάφον του.
 δ) δια' την εκτέλεσιν εις μάρμαρον και τοποθέτη-
 σιν της «αφυπνιζομένης» του, όπως την αποκα-
 λούσεν ο ίδιος, εις την είσοδον του Εθνικού κή-
 που, που ήτο η διακαής επιθυμία του.
 ε) δια' την αγοράν του πατρικού του οίκου εις
 Τήνον και την μετατροπήν του εις Μουσείον.

στ) τέλος ας μου επιτραπή να αναφέρω και την προσωπική μου εργασία, αποτελούμενη από 25 περίπου τυπογραφικά, την οποίαν προσφέρω προς έκδοσιν, διά να σταθή μία βάση και αφετηρία της μελέτης του. Η απαιτηθησομένη διά την έκδοσίν της δαπάνη εξ 25000 περίπου [νέων] δραχμών νομίζω ότι δύναται να καλυφθή, αρκεί μόνον να υπάρξει μία εγγύησις του Ιερού Ιδρύματος του Ναού της Τήνου, ή και μια απλή συνεννόησις τούτου μετά του Τηνίου εκδότου Κολλάρου ή άλλων τυχόν εκδοτών.

Εάν η σύστασις μιας οικονομικής επιτροπής και η διενέργεια πανελληνίου εράνου δεν είναι κατορθωτή και πραγματοποιήσιμος νομίζω ότι εάν ήθελε να υποβοηθήση, το Ι. Ίδρυμα, το υπουργείον Παιδείας το οποίον ασκεί τον διοικητικόν και οικονομικόν του έλεγχον, θα ηδύνατο τούτο να πραγματοποιήση λόγω των μεγάλων οικονομικών του δυνατοτήτων [εκτός] από τας ανωτέρω πρωτοβουλίας.

Τελευτών έχω να συστήσω εκτός του

VIII

3/ λίγος ας μου επιτραπή να αναφέρω και την προσωπική μου εργασία, αποτελούμενη από 25 περίπου τυπογραφικά, την οποίαν προσφέρω προς έκδοσιν, διά να σταθή μία βάση και αφετηρία της μελέτης του. Η απαιτηθησομένη διά την έκδοσίν της δαπάνη εξ 25000 περίπου [νέων] δραχμών νομίζω ότι δύναται να καλυφθή, αρκεί μόνον να υπάρξει μία εγγύησις του Ιερού Ιδρύματος του Ναού της Τήνου, ή και μια απλή συνεννόησις τούτου μετά του Τηνίου εκδότου Κολλάρου ή άλλων τυχόν εκδοτών.

Εάν η σύστασις μιας οικονομικής επιτροπής και η διενέργεια πανελληνίου εράνου δεν είναι κατορθωτή και πραγματοποιήσιμος νομίζω ότι εάν ήθελε να υποβοηθήση, το Ι. Ίδρυμα, το υπουργείον Παιδείας το οποίον ασκεί τον διοικητικόν και οικονομικόν του έλεγχον, θα ηδύνατο τούτο να πραγματοποιήση λόγω των μεγάλων οικονομικών του δυνατοτήτων [εκτός] από τας ανωτέρω πρωτοβουλίας.

Τελευτών έχω να συστήσω εκτός του

καταμερισμού του έργου εις
υποεπιτροπὰς καὶ τὴν σύστασιν
μίας ἐκτελεστικῆς, οὕτως εἰπεῖν
ολιγομελούς ἐπιτροπῆς, διὰ τὸν
συντονισμόν καὶ τὴν επαγρύπνησιν
καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αποφάσεων
τῆς παρούσης, ἀρκετὰ πολυμελούς
ἐπιτροπῆς .

Στρατῆς Δούκας

IX.

καταμερισμὸς τοῦ ἔργου εἰς ὑποεπιτροπὰς
καὶ εἰς ἐκτέλεσιν μίας ἐκτελεστικῆς, οὕτως
εἰπεῖν ολιγομελούς ἐπιτροπῆς, διὰ τὸν συντο-
νισμόν καὶ τὴν επαγρύπνησιν καὶ τὴν ἐκτέ-
λεσιν τῶν αποφάσεων, ἀρκετὰ πολυμελούς
ἐπιτροπῆς .

Στρατῆς Δούκας